

PÆDAGOGISK PLATFORM - BUSKELUND 0-16

Buskelunds pædagogiske platform udtrykker og afspejler et fælles menneskesyn og en fælles grundforståelse af børns og unges læring, udvikling, trivsel og dannelse.

Vores pædagogiske platform danner grundlag for, hvordan vi som pædagoger og lærere sammen ser og løser den pædagogiske opgave i forhold til det enkelte barn / den enkelte unge og de fællesskaber, de indgår i.

Platformen giver os et grundlag for at have en fælles forståelse og et fælles sprog for børnenes dannelse og opvækst, der sikrer en sammenhæng på tværs af vores forskellige fagligheder, institutioner og afdelinger.

Den pædagogiske platform udmøntes differentieret og med progression mellem de enkelte institutioner og afdelinger i forhold til de bestemte aldersgruppers forskellige lærings- og udviklingsmiljøer.

I Buskelund arbejder vi på at udvikle vores skole, institution og dagpleje, så vi sammen bidrager til at skabe rum og rammer for lærende og inkluderende fællesskaber af børn, unge og voksne. I vores fællesskaber værdsætter vi forskelligheder, og at vores demokratiske værdier er synlige i hverdagen. Der er tale om fællesskaber, hvor:

- Den enkelte har mulighed for at udvikle sig af lyst.
- Den enkelte har rettigheder, bliver lyttet til og hørt.
- Hver enkelt gives deltagelsesmuligheder og værdsættes som bidrager til fællesskabet
- Det er en fordring og forpligtelse til den enkelte at vise respekt og tolerance overfor andre.
- Det er en fordring og forpligtelse til den enkelte at tage ansvar for sig selv og fællesskabet.

Vores pædagogiske platform omfatter:

- A. Et grundlæggende menneske- og dannelsessyn: Børn og unges livsduelighed er fundament i skolens virksomhed.
- B. Dannelsesmål: Kvalificeret selvbestemmelse er mål for børn og unges fremtidsrettede tilværelseskompetence.
- C. Dannelsesproces, læring og udvikling: I vitaliserende miljøer skaber vi gode forudsætninger for læring, udvikling, trivsel og dannelse.
- D. Operationalisering af dannelsesmål, læring og udvikling i organisering og værktøjer.

A. ET MENNESKE- OG DANNELESSESYN

BØRN OG UNGES LIVSDUELIGHED ER FUNDAMENT I SKOLENS VIRKSOMHED

Det er et grundsyn, at barnet fødes ind i verden med *sine* individuelle anlæg og *sin* trang til at udforske verden, skabe relationer og blive sig selv. Det er en del af vores menneskelige natur, at vi vil *forvikle* os med vores omverdens betydningsfulde andre/andet i en modtagende åbenhed.

Barnet og den unge bliver til – og bliver sig selv – i en verden befolket af betydningsfulde andre, som er forskellige fra barnet og (senere) den unge selv.

I skolen bliver det således en fordring for lærere og pædagoger at være sådanne betydningsfulde andre for hvert enkelt barn og for udvikling af meningsgivende fællesskaber. Menneskesynet bestemmer den pædagogiske opgaves krav, muligheder og begrænsninger:

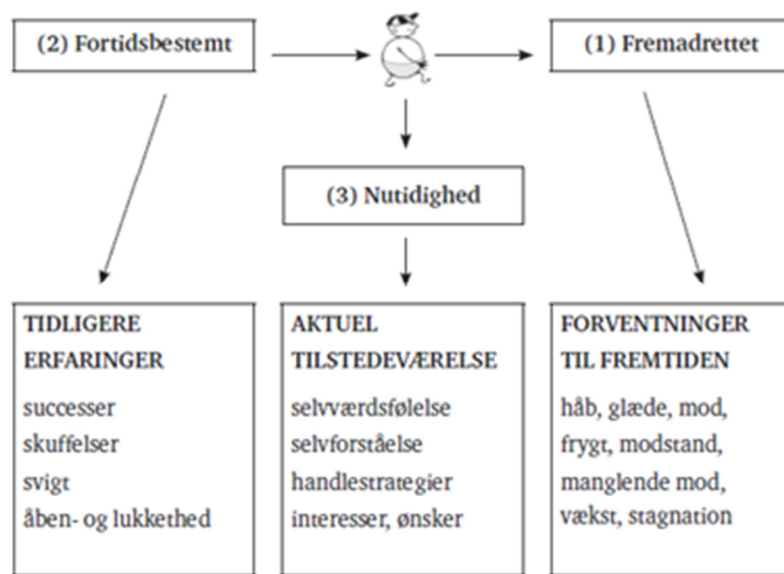
”Den første retningslinje for holdningsdannelse, så vidt vi har indflydelse på denne, må bestå i dette at påvirke børn på en sådan måde, at den naturgivne verdensåbenhed og verdensoptagethed bevares og udvikles”
(Pahuus).

Den pædagogiske opgave er at give barnet og den unge de bedste muligheder for at sin verdensåbenhed og verdensoptagethed (deres udviklingstrang) i samspil med omgivelsernes betingelser og muligheder.

Barnets udviklingstrang udspringer af dets grundlæggende psykologiske behov for at være sig selv, at opleve tilhør, at se mening og at kunne mestre sine omgivelser. Disse fire behov kalder på vitaliserende modsvar fra barnets omgivelser, hvis barnet skal udvikle en balanceret livsduelighed.

Dannelsesopgaven består derfor i at skabe retning her og nu i barnets udviklingsbevægelse mellem at være bagudrettet i det kendte, subjektive og fremadrettet mod integration af den ukendte objektive omverden. Barnet og den unge er altid – ligesom mennesker i almindelighed – både fremadrettet og fortidsbestemt i sin måde at være og fungere på.

Vi ser det som vores mål at hjælpe barnet rigtig godt på vej mod at skabe en god fremadrettethed i sit liv. Dette sker bl.a. ved at barnet også skal lære at være i nuet og lære at tage sine erfaringer alvorligt.

Figur 15.1. Mennesket som fremadrettet-fortidsbestemt-nutidighed.

Fig. 1 Mennesket som fremadrettet-fortidsbestemt-nutidighed

Det er en del af vores dannelsessyn, at der bag det vi kan, gør og viser, er indre processer, der afspejler, det vi er, og det vi har for, med det vi gør.

B. DANNELSMÅLET

KVALIFICERET SELVBESTEMMELSE ER MÅL FOR BØRN OG UNGES FREMTIDSRETTEDE TILVÆLRESESLKOMPETENCE

Udvikling og dannelse sker i forhold til noget. Dannelse er en udviklingsbevægelse med retning og mål. Dannelsesideal og -mål er institutionens og den enkelte pædagogs og lærers ansvarstagende ramme for at støtte unikke individers *bliven til i en verden befolket af andre, der ikke er som os*. Det er ikke en norm for, hvor den enkelte skal udvikle sig hen.

Dannelsesidealet sigter snarere mod at fremme og understøtte en åben forholden sig til verden hos barnet og den unge. Opgaven er at hjælpe barnet og den unge i bestræbelserne på at blive og være sig selv.

Opgaven er derfor for det første at udvikle individets kompetencer til kvalificeret selvbestemmelse (KVAS). For det andet er opgaven at udvikle fællesskabets karakter, så det skaber gode betingelser for kvalificeret medbestemmelse for alle deltagere. Den kvalificerede selvbestemmelse omfatter fire indbyrdes interagerende tilværelseskompetencer:

Ved to af de fire tilværelseskompetencer handler det om at *kvalificere barnet*. Det betyder, at barnet besidder viden og færdigheder, som kan hjælpe det til at begå sig udadrettet i samfundet. Til at begå sig hører også at kunne forholde sig indadrettet reflektivt til sin viden og sine færdigheder.

Ved de to andre tilværelseskompetencer handler det om at støtte barnet i at udvikle sig *selvbestemt*, så det udadrettet lærer sig at handle samfundsmæssigt-medbestemmende på grundlag af tilegnede værdier og normer. Indadrettet er det at kunne agere selvbestemt betinget af at barnet udvikler sin unikke selvforståelse og sit selvværd.ⁱⁱⁱ

KVAS beskriver fire tilværelseskompetencer – teknikalitet, socialitet, refleksivitet og sensitivitet og er illustreret i denne figur:

	Kvalificering	Selvbestemmelse
Udadrettethed	Teknikalitet	Socialitet
Indadrettethed	Refleksivitet	Sensitivitet

Figur 2. Kvalificeret selvbestemmelse

TEKNIKALITET

Faglighed · Anden kunnen [udadrettet kvalificering]

Omhandler faglig og praktisk viden og kunnen i bred forstand, herunder informationsøgning, digital håndtering, sprog og kropslig udfoldelse mm.

SOCIALITET

Social kompetence · Deltagelse · Omverdenshorisont [udadrettet selvbestemmelse]

Omhandler regulering af samvær, viden om social-moralske funktionsmåder og at kunne handle ud fra den viden i forskellige kontekster.

REFLEKSIVITET

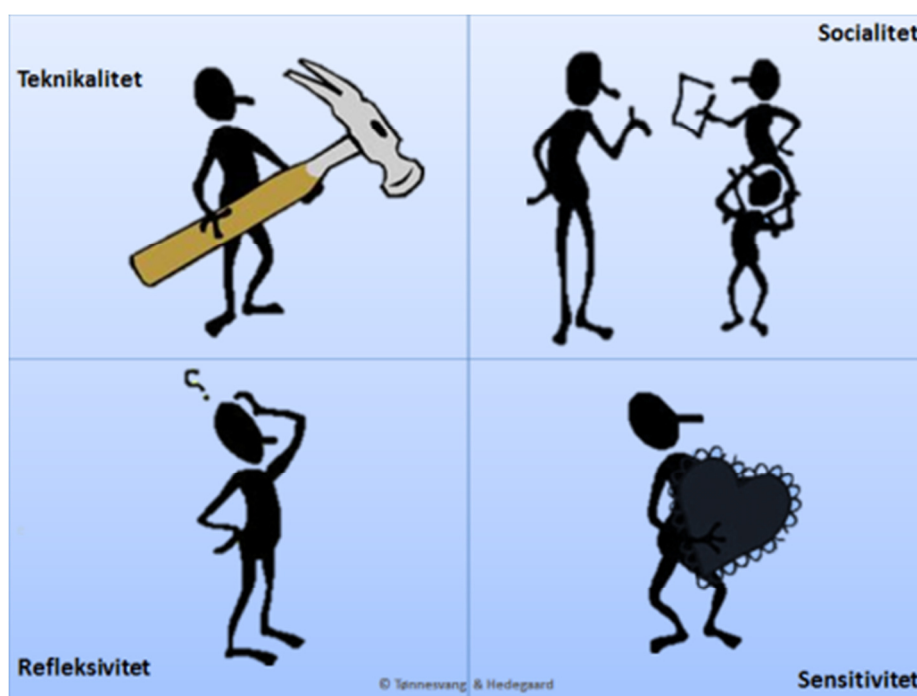
Opmærksomhed · Omtanke · Perspektivering [indadrettet kvalificering]

Omhandler kapacitet til at fokusere og styre opmærksomhed, have omtanke for konsekvens af det man gør, at reflektere, skifte perspektiv og se forbindelser på tværs af kontekster for derved at kunne se relevans og mening i det, man gør.

SENSIVITET

Selvkontakt · Selvregulering · Selvudtryk [indadrettet selvbestemmelse]

Omhandler kapacitet til at være i kontakt med sig selv, sine følelser, behov, kreativitet, lyst og ulyst, samt at regulere og udtrykke disse på hensigtsmæssige måder i forhold til den verden, man lever i.

Figur 3. De fire tilværelseskompetencer

Dækkeservietten

Dækkeservietten er en operationalisering af de fire tilværelseskompetencer i tolv dimensioner. Navnet er *dækkeservietten*, da ønsket var skabe en let visuel udgave af KVAS, der lå på bordet i

hverdagens mange situationer og gøremål.

Dækkeservietten er skabt i samarbejde mellem hele personalegruppen i *Buskelund 0-16* og professor Jan Tønnesvang på baggrund af platformens teori og vores egne praksiserfaringer med børnenes/elevernes kompetenceudvikling fra umodne til de mere modne former.

Dækkeservietten tydeliggør dannelsesdimensionerne ud fem forskellige alderstrin i: Vuggestue/dagpleje, børnehave, Lilleskole, Storeskole samt Projektskolen.

Målet med arbejdet har været at skabe en *rød tråd* under overskriften *Fra overgang til helhedssyn i hele 0-16-årsområdet*. Omdrejningspunktet er at skabe tydelighed, forenkling og progression i arbejdet med KVAS og samtidig understøtte, at elever, forældre, psykologer m.m. kender platformens sprog og møder det i mange sammenhænge sprogligt og visuelt. I børne- og forældrehøjde er dækkeservietten et værktøj til at pointere platformens intentioner i et hverdagsprog ved f.eks. at betone:

Børn skal ikke være ens!

Vi ser forskelligt på det – og på hinanden!

Tag udgangspunkt i det enkelte barn!

Øge børns muligheder for at hjælpe sig selv og hinanden!

Grib børnene, hvor de er!

Børnene kan noget, og de vil noget!

Vi ser forskelligt på det – og på hinanden!

Figur 4. Dækkeserviet i Storeskolen

Dækkeservietten er først og fremmest et dialogredskab, der kan bruges i mange sammenhænge, hvor der skal tales om og med børn: Elevsamtalen, elev-elevsamtalen, skole-hjem samtalen, teamsamtalen, i hjemmegruppen, i fagteam, i storteamet, på K-møder, overgangsmøder mv.

I disse sammenhænge tilbyder dækkeservietten en visuel tilgang til alle barnets, elevens og elevgruppens kompetencemål. Dækkeservietten er et værktøj til at overskue, hvad barnet/eleven skal kunne mestre og på den baggrund gøre status og formulere de næste ønskelige mål. Denne tilgang understøtter *synlig læring* på alle fire kompetenceområder og mulighed for, at elever og lærere kan dele en fælles opmærksomhed omkring dem.

Dækkeservietten skaber samtidig mulighed for en ressource-tilgang til elevens/gruppens nuværende kompetencer og at differentiere i forhold til de fire kompetencer felter indbyrdes. Det kan f.eks. synliggøre forskelle i elevens udvikling mellem teknikalitet og de øvrige tilværelseskompetencer og hermed give anledning til ideer til nye vigtige mål.

Samtidig giver dækkeservietten mulighed for flere ligeværdige perspektiver på eleven ved f.eks. i fællesskab til skole-hjem samtalen at reflektere over barnets kompetencer set i elev-, forældre- og pædagogperspektiv. Dækkeservietten understøtter også en enkelhed i dialogen: Lyt til hinandens perspektiver, del viden og gør den fælles, beslut på baggrund heraf fælles mål, og alle tilbyder tiltag, der i dialogen koordineres.

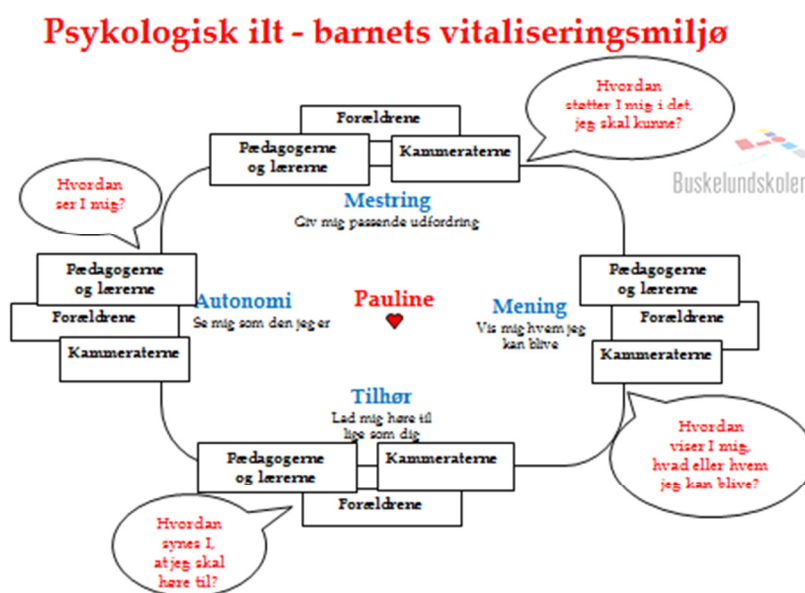
Figur 5. Dialogredskab

C. DANNELSESPROCESSER, LÆRING OG UDVIKLING

I VITALISERENDE MILJØER (VITAL) SKABER VI GODE FORUDSÆTNINGER FOR LÆRING, UDVIKLING OG TRIVSEL.

Når vi danner os selv som mennesker, så bevæger vi os ideelt set fra mere elementære (umodne) til mere avancerede (modne) former for selvrefleksion og selvbevidsthed. Denne bevægelse er afhængig af relationerne til andre. Det er nemlig kvaliteten af relationerne, der skaber "psykologisk ilt" for vores udviklingsstræben. Den psykologiske ilt er et billede på kvaliteten af alle de relationer, som mennesker er indlejret i med hinanden i de fællesskaber de indgår i. På denne måde kan vi tale om den enkelte i fællesskabet og være nysgerrige på det "vitaliseringsmiljø", som det enkelte menneske har mulighed for at danne sig i.

Som mennesker har vi et livslangt behov for vitaliserende andre for at vores udviklingsbestræbelser og liv kan realiseres. Vi dannes og udvikles gennem vitaliserende andres tilgængelighed, deres spejling af os, og deres medspillende modspil på vores udviklingsstrange.

Figur 6. Vitaliseringsmiljøet

Pædagogers og læreres opgave er, som vitaliseringsagenter for barnet og den unge, optimalt at modsvare deres trang til at blive og være sig selv (autonomi), skabe gode relationer (tilhør), mestre deres ting (mestring) og opleve horisont og mening for deres liv (mening) (se illustration)

Vi udvikler en god balance i vores tilværelse, når der er optimal spænding mellem *at blive set som den, vi er, og at få vist hvad eller hvem vi kan blive.*

Empatisk spejling forudsætter, at pædagogen/ læreren kan sætte sig i barnets/ den unges sted. At vise det gode eksempel forudsætter, at institutionen og den enkelte pædagog og lærer har et dannelsesideal og mål som vejleder for sin pædagogiske bestræbelse.

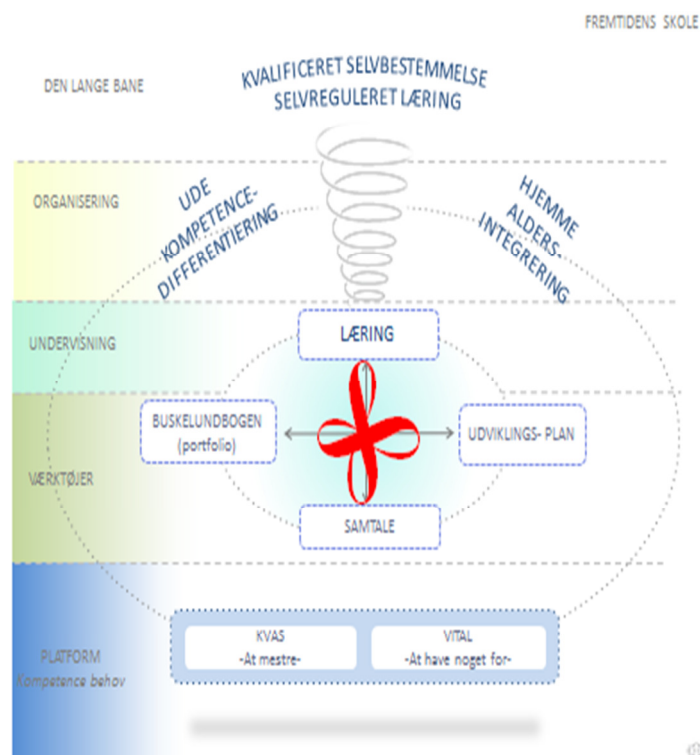
D. OPERATIONALISERING AF DANNELSMÅL, LÆRING OG UDVIKLING

BUSKELUNDSKOLENS ORGANISERING OG VÆRKTØJER

På Buskelund har vi som både skole og institution udviklet en særlig organisering og særlige værktøjer, der understøtter vores arbejde med dannelsesmålet og skaber fællesskaber, der hjælper børn og unges læring og selvudvikling på vej.

Overordnet organisering

Sammenhængen mellem skolens opgave og organisering illustreres nedenfor. De pædagogiske grundlagsteorier beskrevet i de forrige afsnit danner en platform for måden, vi dels forstår betydningen af vores organisering af undervisning og pædagogisk aktivitet, dels for betydningen af de værktøjer, vi anvender til løsning vores pædagogiske opgave.

Figur 7. Pædagogisk Platform

Forholdet mellem platform, organisering og værktøjer er tænkt som en model for at løse den pædagogiske opgave i børn og voksnes hverdag. Dette gøres på en måde, hvor indhold, form, undervisning og pædagogik i gensidigt samspil understøtter en samlet bestræbelse på at skabe de bedste rammer for barnets og den unges læring, udvikling og dannelse.

Skolens organisering og værktøjer er udviklet i et samspil mellem platformens teori og empiri fra hverdagens praksis. Alting er i bevægelse og både teori fornyes, skolens opgave ændres og rammerne for børn og unges samfundsmæssige kontekst forandres. Derfor skal vi på Buskelund kontinuerligt revurdere og afprøve vores praksisformer i et levende samspil mellem teori og praksis.

Samtidig skal vi som skole og institution tydeliggøre vores beslutninger og selv agere kvalificeret selvbestemt for igennem vores praksis at fremstå med tydelige rammer for børn, unge og voksnes hverdag. Den pædagogiske platform illustrerer derfor også i sin nuværende form netop resultatet af vores proces i foråret 2015 på baggrund af erfaringer fra skolereformens første år og med et samlet ønske fra bestyrelse, ledelse og personale om at understøtte skolens platform.

I det følgende beskrives skolens særlige organisering i ”ude og hjemme” og dernæst beskrives Buskelunds tre vigtigste værktøjer: Samtalen, Udviklingsplanen og Buskelundbogen.

Platform, organisering og værktøjer operationaliserer dannelsesopgaven i et indbyrdes samspil, hvor alle dele er vigtige. Det er samtidig vigtigt at pege på, at organisering, værktøjer og rammer ikke er konkrete koncepter eller procedurer. De er grundingredienser, der vedvarende skal fungere i samspil med de voksnes kompetencer og pædagogiske kreativitet, hvorved de danner fundamentet i skolens læringskultur.

ⁱ Tønnesvang 2012

ⁱⁱ Tønnesvang 2009

ⁱⁱⁱ Tønnesvang 2015